

Nr 490.

Av herr **Öhman** och herr **Persson, Ola**, i anledning av *Kungl. Maj:ts proposition med förslag angående ändring i lagen den 29 juni 1946 (nr 431) om folkpensionering, m. m.*

I proposition nr 215 föreslås följande ändringar i lagen om folkpensionering.

1. Sjukbidrag, som nu kan beviljas först efter ett års sjukdom, skall kunna beviljas efter 6 månaders sjukdom.

2. Tilläggs pensionens maximibelopp, 800 kronor, som nu utgår endast till ogift pensionär, utsträcker till att gälla även för gift pensionsberättigad, vars make åtnjuter folkpension eller uppbär hustrutillägg.

3. Rätten till hustrutillägg, trots att hustrun icke fyllt 60 år, under förutsättning att särskilda skäl finns för beviljandet utav sådant tillägg, utsträcker till att avse även invalidpensionärs hustru.

4. De statliga bostadstilläggen avskaffas, och de statliga och kommunala bostadstilläggen sammanslås till ett kommunalt bostadstillägg, för vilket kommunerna bidrager till kostnaderna med högst 60 och lägst 25 %, anpassat efter kommunernas ekonomiska bärkraft. Vad som återstår för bestridandet av kostnaderna sedan kommunerna erlagt sin andel skall bestriidas av staten. Bestämmelserna om bostadskostnadsgruppering upphör att gälla i sammanhang med bestämmandet av bostadstilläggens storlek.

Huruvida bostadstillägg skall utgå eller inte blir helt beroende på beslut av kommunerna själva. Ävenså får kommunerna rätt att besluta efter vilka grunder och med vilka belopp bostadstilläggen skall utgå. De enda inskränkningar som föreslås i denna kommunernas beslutanderätt är följande:

a) I folkpensionslagen stadgade avdragsregler vid inkomstprövning för fastställande av pensionens inkomstprövade delar och de statliga reglerna för uppskattning av inkomst skall alltid gälla;

b) Viss tids bosättning inom kommunen eller därmed jämförligt villkor får icke uppställas som förutsättning för erhållandet av kommunalt bostadstillägg.

5. Avdragsreglerna mildras så att den avdragsfria inkomsten höjes för ogift från 400 kronor till 1 000 kronor per år och för gift pensionsberättigad från 300 till 750 kronor per år.

¹ Bihang till riksdagens protokoll 1952. 3 saml. Nr 490—492.

Avdragsfaktorn, d. v. s. den del av det överskjutande årsinkomstbeloppet, varmed de inkomstprövade pensionsförmånerna skall minskas, vilken avdragsfaktor nu är 50 %, föreslås bli $33\frac{1}{3}$ % för inkomst mellan 1 000 och 1 400 kronor för ogift och för inkomst mellan 750 kronor och 1 050 kronor för gift pensionsberättigad samt med $66\frac{2}{3}$ % för inkomst därutöver. Dessa regler blir gemensamma för alla inkomstprövade förmåner och skall således gälla även för de kommunala bostadstilläggen.

6. Bestämmelsen om makes underskrift å pensionsansökning slopas, när ansökningen endast avser allmän ålderspension eller grundpension.

7. Ändringarna föreslås träda i kraft den 1 januari 1954. Endast bestämmelserna om ändringarna beträffande kravet om makes underskrift på pensionsansökan föreslås bli gällande från den 1 juli 1952.

Som övergångsbestämmelse föreslås i propositionen:

8. Pension, som under tiden 1 juli 1952—31 december 1953 utgår på grund av egen eller anhörigas arbetsanställning och som ej utges i anledning av olycksfall i arbete eller på grund av yrkessjukdom, skall vid inkomstprövning icke räknas som inkomst till den del den understiger 450 kronor om året för gift pensionsberättigad och 600 kronor om året för ensamstående pensionsberättigad.

I fråga om makar skall pensionen för envar av dem beräknas till hälften av deras sammanlagda pension.

Detta skall även gälla vid inkomstberäkning för beviljandet av bidrag till änkor och änklingar med barn.

9. Den som vid utgången av år 1953 åtnjuter statligt bostadstillägg äger för tiden därefter erhålla folkpension med minst det belopp, varmed pensionen skulle ha utgått, därest nuvarande bestämmelser om statliga bostadstillägg alltjämt gällde. Det belopp, varmed folkpensionen i sådant fall överstiger vad eljest skulle ha utgått, skall anses som kommunalt bostadstillägg. Detta skall även gälla vid beviljandet av bidrag till änkor och änklingar med barn.

Beträffande ändringar i lagen om särskilda barnbidrag till änkors och invaliders m. fl. barn föreslås följande:

10. De avdragsregler, som nu gäller för inkomstprövning vid tilldelandet av särskilda barnbidrag till änkors och invaliders m. fl. barn, innebär att om den, som vårdar barnet, är ensamstående och har större årsinkomst än 1 800 kronor, minskas det eller de särskilda barnbidragens sammanlagda belopp med $\frac{1}{4}$ av den del av inkomsten, som ligger mellan 1 800 och 3 200 kronor. Av den del av inkomsten, som ligger över 3 200 kronor, dras $\frac{3}{4}$ från barnbidraget. För makar är gränserna 2 200 resp. 4 600 kronor.

Detta föreslås ändrat så att barnbidraget minskas med 25 % av moderns årsinkomst i vad den överstiger 2 400 kronor. Är modern gift och sammanlever med sin man, minskas barnbidraget med 25 % av makarnas sammanlagda årsinkomst i vad den överstiger 3 000 kronor. Åtnjuter modern änke-

pension eller hustrutillägg eller uppbär någon av makarna tilläggspension, skall dock minskning ske med blott 10 % av årsinkomsten.

11. Bestämmelserna i lagen om allmänna barnbidrag om att barnet självt utöver egen arbetsinkomst får ha en egen inkomst av 100 kronor per år (t. ex. avkastning av kapital), utan att avdrag från det särskilda barnbidraget sker, ändras till ett avdragsfritt belopp på 200 kronor, beräknat på samma sätt som tidigare.

Genom de avdragsregler för vissa delar av folkpensionen (bostadstillägg, invalidpensionernas och sjukbidragens tilläggspensioner, hustrutilläggen och änkepensionerna), som nu gäller, blir det för folkpensionärer ofta icke lönande att öka sin egen inkomst vid sidan av pensionen, enär ökningen inte bara helt elimineras av avdrag från folkpensionsförmånerna utan ofta faktiskt leder till en minskning av de sammanlagda inkomsterna. Att sådana bestämmelser gäller är desto orimligare som de sammanlagda pensionsförmånerna, även när de utgår med högsta medgivna belopp, ändock inte uppgår till sådan storleksordning att de kan tillförsäkra folkpensionärerna ett godtagbart existensminimum.

Det förtjänar omnämnas att exempelvis i Stockholm befinner sig fattigvårdsklientelet på ett högre inkomststadium än de folkpensionärer, vilkas inkomst enbart utgörs av ålderspension och bostadstillägg. Detta på grund av att de normer, som fattigvårdsmyndigheterna anser sig böra tillämpa vid tilldelandet av understöd, måste hållas högre än vad bestämmelserna om folkpension medger för pensionärer.

Ett ytterligare skäl för en höjning av den avdragsfria inkomsten utgör den penningvärdeförsämring, som inträffat efter att nu gällande avdragsbestämmelser infördes.

I propositionen framlagt förslag om en höjning av de avdragsfria inkomsterna utgör därför ett steg i rätt riktning. Men den avdragsfaktor som föreslås för inkomster över 1 400 kronor för ensamstående och över 2 100 kronor för makar med 66 $\frac{2}{3}$ % är alltför kraftigt verkande.

Att så blir fallet har även framhållits av Landsorganisationen och av en rad pensionsanstalter. TCO och De vanföras riksorganisation förordar en enhetlig avdragsfaktor på högst 33 $\frac{1}{3}$ %. Departementschefen säger sig inte heller vilja förneka, att om man också tar hänsyn till beskattningsreglerna, så kan marginalavdraget bli kraftigt höjt. Avdraget kan komma att uppgå till bortåt 75 %, om man har en kommunalskatt på 11 kronor per skatte-krona.

De i propositionen föreslagna avdragsreglerna bör därför ändras så att pensionen minskas med en tredjedel av den pensionsberättigades årsinkomst i vad den överstiger för gift pensionsberättigad 750 kronor och för annan pensionsberättigad 1 000 kronor.

Förslaget om att de nu lagstadgade statliga bostadstilläggen skall sammanslås med de särskilda (kommunala) tilläggen till ett nytt kommunalt bostadstillägg innebär att kommunerna skall få befogenhet att besluta om huruvida bostadstillägg över huvud taget skall utgå samt om tilläggens storlek. Den lagstadgade rätt, som pensionärerna nu har till att under vissa förutsättningar komma i åtnjutande av åtminstone det statliga bostadstillägget, kommer att försvinna. Det enda åläggande som föreslås för kommunerna är ett stadgande att i kommuner, där statliga tillägg nu utgår, skall de nuvarande folkpensionärerna tillförsäkras rätt till bostadstillägg motsvarande minst vad som nu utgår i dylik statlig förmån. Denna föreskrift utgör alltså ingen garanti för framtiden.

Hur ovilliga kommunerna hittills varit att förbättra folkpensionärernas pensioner genom utnyttjandet av bestämmelserna om kommunala bostadstillägg framgår av det förhållandet, att vid årsskiftet 1950—51 hade sådana tillägg införts i endast 424 av landets dåvarande 2 498 kommuner, därav i 106 av landets 133 städer (80 %), i 40 av de 84 köpingarna (48 %) och i 278 av de 2 281 landskommunerna (12 %).

I propositionen spekuleras nu i att man genom statliga bidrag till de kommunala bostadstilläggen skall kunna stimulera kommunerna till ett mer generöst handlande på detta område, men det är en alldeles för osäker grund att bygga på när det gäller tillgodoseendet av pensionärernas behov av bostadstillägg.

De kommuner, som nu infört särskilda bostadstillägg (kommunala), tillämpar också de mest varierande grunder för detta. Det årliga bidrag som i dessa kommuner genomsnittligt utgår till de folkpensionärer, som beviljats tilläggen, uppgår till den blygsamma summan av 234 kronor.

Länsstyrelsen i Östergötlands län uttalar farhågor för att mindre bärkraftiga kommuner skall komma att underlåta att införa kommunala bostadstillägg, och länsstyrelsen i Stockholms län ifrågasätter, om icke kommunerna helt allmänt borde åläggas skyldighet att utgiva kommunala bostadstillägg. En sådan skyldighet förordas även av bl. a. Sveriges folkpensionärs riksorganisation och av De lungsjukas riksförbund. Socialstyrelsen uttalar farhågor i fråga om storleken av de bostadstillägg vilka kommunerna kan komma att besluta. Tillägget kan nämligen, anför socialstyrelsen, i avsaknad av ett allmänt rättesnöre i vissa fall tänkas bli så snävt tilltaget, att pensionären beredes endast nödtorftig försörjning. Enligt socialstyrelsens uppfattning måste man genom folkpensioneringen förebygga, att pensionären vid smärre, tillfälliga variationer i försörjningsbehovet nödgas anlita fattigvården eller socialhjälp för att utfylla pensionsbeloppet.

De vanföras riksorganisation förordar fastställda maximi- och minimigränser för bostadstilläggen, och även en rad pensionsanstalter uttalar önskvärdheten av att de kommunala bostadstilläggens lägsta och även högsta belopp fastställas i folkpensioneringslagen. Länsstyrelsen i Blekinge län och

TCO har uttalat att en förutsättning för ett genomförande av folkpensionsrevisionens förslag i detta hänseende vore, att säkerhet vunnit för att kommunerna införde bostadstillägg av minst samma storleksordning som nu eller åtminstone av samma storlek som de statliga bostadstilläggen.

De av dessa remissinstanser uttalade farhågorna är mycket berättigade. Allt talar för att statsmakterna icke bör göra folkpensionärernas rätt till bostadstillägg enbart beroende av kommunernas välvilja.

Landets kommuner bör åläggas att med tillämpning av de nya avdragsreglerna utbetala bostadstillägg av minst samma storleksordning som de nu utgående statliga bostadstilläggen, till vilka bör komma den förhöjning av dessa belopp som en indexreglering medför. Även kommuner tillhörande den lägsta bostadskostnadsgruppen bör få ett sådant åläggande, varvid de bör jämföras med kommunerna i nuvarande bostadskostnadsgrupp 2. Därtill bör kommunerna få rätt att höja dessa tillägg och även för denna förhöjda del åtnjuta statsbidrag.

Alla erfarenheter har visat att penningvärdets fortgående försämring ständigt hårdast drabbar medborgare som för sitt uppehälle är beroende av sociala åtgärder. Detta inte endast när det gäller den sänkta köpkraft som drabbar icke indexreglerade penningbidrag, utan även genom minskat värde av de avdragsfria beloppen vid inkomstprövning. Trots dessa erfarenheter föreslås i propositionen att bostadstilläggen och den avdragsfria inkomsten icke skall indexregleras.

Bostadstilläggen infördes med utgångspunkt från bostadskostnadsläget den 1 juli 1946. Sedan dess har dessa kostnader stegrats med i genomsnitt 22 %, främst beroende på den starka stegringen av bränslekostnaderna. Det är därför långt ifrån motiverat att yttra sig på sätt socialministern gjorde i ett interpellationssvar i andra kammaren den 19 mars detta år, då han anförde: »Någon generell ökning av bostadskostnaderna, som kunnat motivera en indexreglering av bostadstilläggen, har hittills inte inträffat.»

Såväl Stockholms stadsfullmäktige som stadsfullmäktige i Lidköping och drätselkammaren i Nacka har understrukit behovet av en indexreglering av bostadstilläggen, så att deras realvärde kan bibehållas. En indexreglering av den avdragsfria inkomsten påyrkas även av stadsfullmäktige i Stockholm, drätselkammaren i Nacka och kommunalfullmäktige i Älvdalens kommun. Men departementschefen anser att en dylik reglering blir för besvärlig ur administrativa synpunkter. Men alldenstund folkpensionärernas intressen ostridigt kräver en dylik reglering, bör myndigheterna underkastas detta besvär. Därför bör såväl bostadstilläggen som den avdragsfria inkomsten indexregleras enligt samma grunder som gäller för de egentliga pensionsbeloppen.

Invalidpensionen och sjukbidragen är till den del de utgörs av grundpension undantagna förmånen av dyrtidstillägg och tilldelas efter inkomstprövning. Sådana pensioner och bidrag borde icke vara beroende av inkomst-

prövning. Långvarig sjukdom eller sådan invaliditet, som leder till förlusten av $\frac{2}{3}$ av arbetskraften, är nämligen sådana katastrofer i människors liv, att det är otillbörligt att mot dem tillämpa den respektivet som ligger i att göra storleken av deras bidrag och pensioner beroende av vad de trots sitt tillstånd kan få i inkomst av något slag. Därför bör bestämmelserna om invalidpension och om sjukbidrag ändras så att dessa pensionärer och bidragsberättigade befrias från inkomstprövning i samma utsträckning och upp till samma belopp som ålderspensionärer är befriade från sådau.

Samma skäl som åberopas för befrielsen från inkomstprövning när det gäller invalidpensioner och sjukbidrag kan även åberopas när det gäller de särskilda barnbidragen. Landsorganisationen, TCO och en rad försäkringsanstalter framhåller i detta hänseende, att det här gäller grupper i särskilt behov av samhällets omvårdnad ävensom att det är onödigt med en så omständlig apparat som inkomstprövningen medför, när det rör sig om dessa små bidragsbelopp. Därtill kan framhållas, att det gäller ju här faderlösa barn, folkpensionärens barn och utomäktenskapliga barn för vilka faderskapet icke fastställts, vilket konstaterande enbart borde utgöra tillräckligt skäl för sloandet av inkomstprövningen. Därtill kommer att denna skulle medföra en kostnadsökning av endast 5 miljoner kronor. Därför bör inkomstprövningen för de barnbidrag som utgår enligt bestämmelserna i lag om särskilt barnbidrag till änkors och invaliders m. fl. barn, § 6, slopas.

År 1952 beräknas kommunernas andel i kostnaderna för folkpensioneringen komma att uppgå till 43 %. Departementschefen vitsordar att de föreslagna reglerna kommer att för många kommuner medföra merbelastning i förhållande till vad nu gäller. Stadsfullmäktige i Stockholm finner förslaget helt oantagligt, enär de av förslaget om ändrade avdragsregler föranledda ökade kostnaderna, för stadens vidkommande ungefär 3 miljoner kronor, praktiskt taget helt skulle falla på staden. Statens andel i kostnadsökningen skulle utgöra endast 4 %, medan staden skulle bära inte mindre än 96 %. Mot bakgrunden att folkpensioneringen obestriddligen måste anses vara en statlig uppgift yrkar staden, att de av reformen föranledda ökade kostnaderna helt skall bäras av staten.

Förslaget om kostnadsfördelningen är alltså ett nytt bidrag till den ur småfolkets synpunkt beklagliga utveckling, som består i att en allt större andel av de socialpolitiska åtgärdernas kostnader överlastas på kommunerna. Denna utveckling är beklaglig därför att för de små inkomsttagarna är den statliga direkta beskattningen fördelaktigare än den kommunala, enär den förstnämnda uttages efter progressiva grunder, under det att den sistnämnda uttages proportionellt. Därtill blir skattebetalarnas utgifter, om vad som erfordras för en förbättring av folkpensionerna uttages genom statlig beskattning, på ett för de ekonomiskt svaga kommunerna fördelaktigare sätt utjämnade än om medlen uttas genom kommunal beskattning.

Folkpensioneringen bör i princip betraktas som en samhällsuppgift av

statlig karaktär. Kommunerna borde inte belastas med utgifter för densamma. Då förslaget i propositionen innebär, att kommunernas andel i kostnaderna ytterligare skall ökas, bör förslaget i denna del icke godtagas av riksdagen. De förhöjda utgifter för samhället, som följer av de föreslagna ändringarna, bör i stället i sin helhet bäras av staten.

De nya bestämmelserna skall, enligt förslag i propositionen, träda i kraft först den 1 januari 1954.

Ålderspensionärernas antal är nu 629 000, invalid- och sjukpensionärernas antal är 150 000, antalet hustrur som uppbär hustrutillägg 20 000 och änkor med änkepension 15 000, sammanlagt alltså 814 000 medborgare, vilket motsvarar omkring 12 % av befolkningen. För många bland dessa stora grupper av medborgare är olägenheterna med de nuvarande bestämmelserna så stora, att man bör icke taga så rundlig tid i anspråk för förberedelser till genomförandet av ändrade bestämmelser. Länsstyrelsen i Kristianstads län, stadsfullmäktige i Uppsala, drätselkammaren i Växjö, De vanföras riksorganisation m. fl. har också gett uttryck åt denna mening. Och länsstyrelsen i Örebro län samt stadsfullmäktige i Västervik har tydligen ansett att det i varje fall inte kan finnas någon hållbar motivering för att uppskjuta ikraftträdandet av de nya bestämmelserna beträffande änkepensionerna respektive hustrutilläggen ända till den 1 januari 1954, varför de föreslår att de nya bestämmelserna åtminstone i dessa stycken skall gälla från den 1 juli 1952. Man kan göra samma påpekande när det gäller de nya bestämmelserna om karenstiden för erhållandet av sjukbidrag. Varför skall dessa bestämmelsers ikraftträdande uppskjutas ända till den 1 januari 1954? Och för övriga nya bestämmelsers genomförande måste det såväl för kommunerna som för pensionsstyrelsen vara tillräckligt om de får hela den återstående delen av innevarande år till sitt förfogande för förberedelserna. Därför bör de ändrade bestämmelserna om änkepensioner, hustrutillägg och karenstiden för sjukbidrag bli gällande från den 1 juli 1952 och övriga ändringar från den 1 januari 1953.

De nu utgående pensionsbeloppen motsvarar icke vad som måste krävas såvitt man vill tillförsäkra de gamla och arbetsoförmögna, vilkas enda inkomst utgöres av folkpension, ett godtagbart existensminimum. De nu föreslagna ändringarna i gällande folkpensioneringsbestämmelser kommer inte heller att ändra dessa förhållanden. För att få en sådan ändring till stånd måste pensionernas grundbelopp höjas. Beträffande denna fråga hänvisas till under motionstiden vid denna riksdag av hr Senander m. fl. väckt motion (nr 148 i andra kammaren) med förslag om en höjning av grundpensionen för ålderspensionärerna med 300 kronor för ensamstående och 480 kronor för makar, att maximibeloppet för invalidpension höjes på samma sätt, att änkepensionen höjes med 180 kronor och att indextillägg enligt gäl-

lande grunder skall utgå på de sålunda förhöjda grundbeloppen i deras helhet. Det skulle innebära att en ensamstående pensionär i Stockholm skulle få sina statliga pensionsförmåner, det statliga bostadstillägget inberäknat, höjda från hittillsvarande 1 900 kronor till 2 290 kronor, och makar skulle få sina sammanlagda statliga pensionsförmåner, det statliga bostadstillägget inberäknat, höjda från hittillsvarande 2 880 kronor till 3 504 kronor. Pensionärerna i samtliga orter skulle få sina pensioner förhöjda på samma sätt, med den skillnad som betingas av den olika storleken av bostadstilläggen i de olika dyrortsgrupperna.

Beträffande förslag om att statsmakterna skall utreda och fastställa vad som skall vara att anse som ett godtagbart existensminimum hänvisas till motion vid innevarande års riksdag av hr Senander (nr 473 i andra kammaren).

Till frågan om en sådan förändring av folkpensioneringens finansiering, att pensionsavgifterna slopas, hänvisas till motion vid innevarande års riksdag av hrr Norling och Ola Persson (nr 111 i första kammaren).

Med hänvisning till vad som anförts föreslås,

a) att riksdagen för sin del måtte antaga i proposition nr 215 framlagda förslag om ändringar i lagen den 29 juni 1946 (nr 431) om folkpensionering, med följande ändringar av den i propositionen föreslagna lydelsen av 4 § mom. 1 och 2, 6 § mom. 1 och 3, 7 §, 8 §, 14 § mom. 2, 15 §, 16 §, 33 § och i övergångsbestämmelserna samt därutöver i nu gällande lydelse av § 4 i samma lag och att §§ 19—22 i nu gällande lydelse upphäves.

4 §.

1 mom. Till envar som är berättigad till ålderspension, invalidpension eller sjukbidrag utgår pension, vilken, där ej annat följer av vad nedan sägs, utgör för år räknat för gift pensionsberättigad, vars make jämväl åtnjuter folkpension eller till vars hustru i 5 § omförmålt hustrutillägg utgår, 1 040 kronor samt för annan pensionsberättigad 1 300 kronor.

2 mom. Änkepension utgör, där ej annat följer av vad nedan sägs, 780 kronor om året.

6 §.

1 mom. Allmän ålderspension, invalidpension, sjukbidrag, änkepension och hustrutillägg förhöjas genom indextillägg under de förutsättningar och enligt de grunder, som angivas i denna paragraf.

3 mom. För varje — — — år räknat.

30 kronor — — — uppbär hustrutillägg.

40 kronor för gift pensionsberättigad, vars make åtnjuter ålderspension eller invalidpension eller sjukbidrag eller vars hustru uppbär hustrutillägg, samt

50 kronor — — — annan pensionsberättigad.

Där pensionspristalet — — — av fem.

7 §.

Kommunalt bostadstillägg skall utgå till pensionsberättigad som är mantalsskriven inom kommunen eller till där mantalsskriven hustru som uppbär hustrutillägg. Sådant tillägg skall anses såsom folkpension.

Kommunalt bostadstillägg utgår enligt de grunder kommunen beslutar. Dock skall bostadstilläggen utgå med grundbelopp, som icke må understiga

a) till gift pensionsberättigad och till änkepensionsberättigad 100 kronor i bostadskostnadsgrupperna I och II, 200 kronor i grupp III, 300 kronor i grupp IV och 400 kronor i grupp V, samt

b) till annan pensionsberättigad 150 kronor i bostadskostnadsgrupperna I och II, 300 kronor i grupp III, 450 kronor i grupp IV och 600 kronor i grupp V.

Avvikelse från vad nedan i 8 och 13 §§ stadgas må icke heller äga rum, och ej heller må för rätt till kommunalt bostadstillägg fordras viss tids bostättning inom kommunen eller uppställas annat därmed jämförligt villkor.

Om kommuns — — — ofördröjligen underrättas.

Mom. 2. Indextillägg utgår på bostadstilläggen med procenttal som motsvarar det tal, med vilket i § 6 mom. 2 omnämnda pensionspristal överstiger siffran 100.

8 §.

Änkepension, hustrutillägg och kommunalt bostadstillägg minskas med en tredjedel av den pensionsberättigades årsinkomst i vad den må överstiga för gift pensionsberättigad 750 kronor och för annan pensionsberättigad 1 000 kronor.

Minskningen skall, där rätt till såväl änkepension eller hustrutillägg som kommunalt bostadstillägg föreligger, med bortseende från indextillägg ske proportionellt å änkepensionen eller hustrutillägget och bostadstillägget. Indextillägg minskas först sedan änkepensionen eller hustrutillägget eller det kommunala bostadstillägget bortfallit.

14 §.

Mom. 2. Har för någon som åtnjuter änkepension eller hustrutillägg årsinkomsten ökat till sådant belopp att rätt till sådan förmån ej längre tillkommer honom, indrages förmånen. Sker eljest mera avsevärd ändring i den inkomst, efter vilken förmånen blivit bestämd, må pensionen i enlighet därmed ökas eller minskas.

Vad sålunda — — — därav påverkas.

Befinnes någon — — — alltid indragas.

15 §.

Den som åtnjuter änkepension, hustrutillägg eller kommunalt bostadstillägg är pliktig att, om hans eller hans makes ekonomiska förhållanden väsentligt förbättrats, utan oskäligt dröjsmål meddela detta till pensionsstyrelsen eller pensionsnämndens ordförande i det pensionsdistrikt, där han senast blivit mantalsskriven. Enahanda skyldighet åligger honom, om han åtnjuter kommunalt bostadstillägg och mantalsskrives å annan ort än tillförne, så ock om hans äktenskap upplöses genom makens död eller annorledes. Åtnjuter någon invalidpension eller sjukbidrag, vare han pliktig att, om hans arbetsförmåga väsentligt förbättrats, göra anmälan som nu sagts.

I detta — — — person anmälningskyldig.

16 §.

För pensionsberättigad, som beträffande sin eller sin makes inkomst eller egendom eller ekonomiska förhållanden i övrigt åberopat oriktig uppgift av beskaffenhet att kunna påverka rätten till pension, ehuru skäligen skulle kunnat fordras av honom, att uppgiften varit riktig, skall ansökning om änkepension, hustrutillägg eller kommunalt bostadstillägg avslås och redan beviljad sådan förmån indragas; dock att, där ej annat finnes påkallat, viss tid skall bestämmas, under vilken rätten därtill skall vara förverkad. I samband med sådant beslut skall ock bestämmas, huruvida rätten att erhålla förmånen efter den angivna tidens utgång skall vara beroende av ny ansökning.

Vad nu är sagt, skall, där skäl därtill provas föreligga, gälla jämväl pensionsberättigad, som utan vederlag eller mot uppenbarligen otillräckligt vederlag avhänt sig inkomst eller egendom i sådan myckenhet att avhändelsen avsevärt inverkar vid beräkning av änkepension, hustrutillägg eller kommunalt bostadstillägg, ehuru han bort förutse, att avhändelsen skulle föranleda behov av sådan pensionsförmån eller av högre sådan. I fall som nu sagts må ock, i stället för eller jämte påföljd, som i första stycket sägs, vid fastställandet av den pensionsberättigades årsinkomst så anses som om han fortfarande, helt eller delvis, vore i besittning av inkomst eller egendom, som han avhänt sig.

Har någon försummat den honom enligt 15 § åvilande skyldigheten att meddela upplysning om förändrade förhållanden, må, där försummelsen inverkat på rätten till eller beloppet av folkpensionen och icke kan anses ursäktlig, ansökning om änkepension, hustrutillägg eller kommunalt bostadstillägg avslås och redan beviljad sådan förmån indragas så som i första stycket stadgas.

Vägrar någon — — — denna påföljd.

19—22 §§.

Utgår.

33 §.

Ansökning om — — — blivit mantalsskriven.

Ansökningen, som avfattas enligt fastställt formulär, skall innehålla nödiga upplysningar för utredande av sökandens pensionsrätt ävensom en av sökanden och, om han är gift samt ansökningen ej avser enbart allmän ålderspension, jämväl hans make på heder och samvete avgiven förklaring, att de lämnade upplysningarna äro med sanningen överensstämmande. För omyndig sökande skall förklaringen avgivas av förmyndaren. Är sökande, som är myndig, ur stånd att själv avgiva sådan förklaring, skall riktigheten av upplysningarna intygas av två trovärdiga, med sökandens förhållanden förtrogna personer. Vad sist sagts skall äga motsvarande tillämpning å make till sökanden.

Vid ansökningens — — — pensionsstyrelsen meddelar.

Vad angående — — — pensionsnämnden påfordras.

Övergångsbestämmelserna.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1953, dock skola 3 § 3 mom., 5 § och 33 § andra stycket i dess nya lydelse lända till efterrättelse fr. o. m. den 1 juli 1952.

Under tiden — — — sammanlagda pensionen.

Den som — — — kommunalt bostadstillägg.

Det åligger — — — vidare innehållas.

De ytterligare — — — utan ansökning.

b) att riksdagen för sin del måtte antaga i proposition 215 framlagt förslag angående ändring i lagen den 26 juli 1947 (nr 530) om särskilda barnbidrag till änkors och invaliders m. fl. barn, dock med följande ändringar i förslaget i propositionen och i nuvarande lydelse av lagen.

§ 6 mom. 3 och 4.

Utgår.

§ 8.

Utgår.

11 §.

Befinnes barn — — — prövas oskäligt.

12 §.

Den, för vilken förhållandena ändras så, att rätt till särskilt barnbidrag inte längre föreligger, är pliktig att utan oskäligt dröjsmål anmäla detta till pensionsstyrelsen.

Har barnet särskild förordnad förmyndare, åligger det denne att göra anmälan som nu sagts.

Uppbäres barnbidrag — — — person anmälningskyldig.

c) att riksdagen måtte avslå förslaget i proposition nr 215 om ändring i lagen den 30 juni 1947 (nr 398) om kommunernas bidrag till kostnaderna för folkpensioneringen och att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställer om skyndsamt framläggande av sådant förslag till ändring i nämnda lagförslag, att de förhöjda utgifter för samhället, som följer av ändringarna i de lagar som omnämnes i proposition nr 215, i sin helhet kommer att bäras av staten.

Stockholm den 29 april 1952.

Gunnar Öhman.

Ola Persson.